

INITIATIEFVOORSTEL **INCLUSIEVE TAAL**

Onderwerp: **Initiatiefvoorstel Pro'98: Oefenen met inclusieve, waarderende en begrijpelijke taal en een gezamenlijke aanpak ontwikkelen als raad.**

Samenvatting Initiatiefvoorstel

In het Initiatiefvoorstel stelt Pro'98 voor om te experimenteren met inclusieve en begrijpelijk taal in de commissie- en raadsvergaderingen en de documenten. Dit voorstel is bedoeld om ons te prikkelen en na te laten denken over andere taal en onze eigen overtuigingen.

Aan de raad van de gemeente Barneveld,

Gevraagde beslissing:

Vooruitlopende op de Inclusie agenda die dit voorjaar ontwikkeld wordt, in te stemmen met het alvast oefenen als college, commissies en raad met inclusieve taal en dit verder vorm te laten geven door een werkgroep waarin elke fractie vertegenwoordigd is.

1. Inleiding

Het valt ons op, als nieuwkomers in de raad, dat er regelmatig exclusieve in plaats van inclusieve taal wordt gebruikt in de raadsstukken en in de vergaderingen. Voorbeelden hiervan hebben we opgenomen in de bijlage. Tevens staan de documenten vol met niet uitgelegde afkortingen en vaktermen en worden er vaak lange ingewikkelde zinnen gebruikt.

We ontvangen ook van inwoners signalen dat de taal eenvoudiger en inclusiever kan; nu zijn raadsstukken niet voor iedereen begrijpelijk en aansprekend.

Terwijl het coalitieakkoord spreekt van:

- *het belang van 'goede communicatie: open, tijdig en transparant'*
- *'wederzijds respect en ruimte van inwoners voor en naar elkaar waardoor we echt samen leven en kleur en kracht geven aan onze samenleving'*
- *het zijn van 'ondernemend, betrouwbaar en zorgzaam' en zorgdragen voor 'een toegankelijke samenleving in de zin van fysieke toegankelijkheid en inclusie en gelijke kansen voor iedereen'.*
- *'nieuwe integrale visie op cultuur zal aandacht hebben voor alle cultuurwaarden in de gemeente Barneveld'.*

Kortom, tijd om ons zelf eens uit te dagen hier meer handen en voeten aan te geven.

Want, goed voorbeeld doet volgen! Belangrijke termen hierbij zijn inclusiviteit en stereotypering:

Inclusiviteit betekent dat iedereen op een eigen manier bijdraagt, mee kan doen en erbij hoort.

Diversiteit betekent mensen met verschillende identiteitskenmerken.

Stereotypering is het neerzetten van een overdreven beeld van een groep mensen dat niet (volledig) overeenkomt met de werkelijkheid.

2. De uitdaging

Het coalitieakkoord ademt uit dat het college er voor alle inwoners van de gemeente Barneveld wil zijn. Tegelijkertijd horen we in de praktijk taal die niet inclusief is en die de tegenstellingen die er in Barneveld zijn juist uitvergroten in plaats van een verbindende werking hebben. We horen en zien veel 'othering', dat wil zeggen, redeneren vanuit je eigen groep waarbij andere mensen geschetst worden als de uitzondering. Bijvoorbeeld: 'iemand met een andere huidskleur' – er wordt hierbij niet aangegeven anders dan wie maar impliciet worden er niet-witten/blanken bedoelt want dat is kennelijk de 'norm'.

Zo wordt er met regelmaat gesproken en geschreven over christelijk versus neutraal of niet-christelijk in Barneveld. Christelijk is in dit voorbeeld de norm en dan is de rest neutraal of niet-christelijk, een 'afwijking' van deze norm. We weten dat er inwoners zijn die hindoeestaans, boeddhistisch, islamitisch of atheïstisch zijn. Of iets van de combinatie van dit alles of nog iets totaal anders. En binnen één geloofs- of levensovertuiging bestaan er verschillende stromingen; die zien wij ook in onze gemeente. Is christelijk-neutraal werkelijk de tegenstelling in onze gemeente?

Dit soort uitspraken en gedachten zijn niet helpend in het streven naar inclusiviteit. Laten we verhalen vertellen en taal gebruiken waarin iedereen zich herkent in onze gemeente. Laten we - passend bij het coalitieakkoord - erkennen en respecteren dat er meerdere levens- en geloofsovertuigingen, vrouwen, mannen, non-binaire mensen, kinderen, ouderen, vleeseters, vegetariërs, flexitariërs, veganisten, lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, nieuwkomers, minder geletterden, mensen die worstelen met armoede, mensen die minder goed horen, mensen met een beperking, zijn.

Begrijpelijke taal is een manier om inclusief te zijn. Niet alleen raads- en commissieleden, ook andere inwoners zouden de raadstukken redelijk gemakkelijk moeten kunnen doorgronden. Zo zouden ook minder geletterden en minder horenden toegang moeten hebben tot de raadsinformatie.

Laten we de diversiteit vieren en oefenen. Zodat ons brein uitgedaagd wordt om andere beelden te krijgen bij bepaalde woorden. En laten we zaken waar het kan eenvoudiger maken. Door gebruik te maken van inclusieve taal kunnen we polarisatie tegengaan, stereotypen doorbreken en woorden waarin iedereen zich herkent de norm maken. Zo komen we via taal bij een gelijkwaardige samenleving.

2. De aanpak

We stellen een tweeledige aanpak voor:

- vanaf nu gaan we (commissieleden, raadsleden en collegeleden) met inclusieve taal oefenen. Met de nadruk op oefenen. Iedereen doet waar zij/hij/hen comfortabel mee is vanuit de eigen overtuigingen maar probeert wel inclusief te spreken en schrijven. Een experiment!
- we stellen tegelijk een werkgroep in die meer handen en voeten gaat geven aan dit experiment van het gebruiken van inclusieve en eenvoudige taal in de raad, college, commissies en documenten. Elke fractie neemt hieraan deel met 1 persoon en onderzoekt de vragen:
  - welke inclusieve taal past bij ons, wat vinden we lastig, wat zijn obstakels?
  - wat zou er anders kunnen?
  - wat hebben mensen nodig om dit te kunnen? (denk bijvoorbeeld aan voorlichtingsavond)
  - hoe krijgen we documenten eenvoudiger en inclusiever?
  - hoe monitoren we deze veranderingen en wanneer zijn we tevreden met onze taal vanuit alle fracties?

3. Door de raad gestelde kaders

De raad is gebonden aan de Nederlandse wetgeving die discriminatie verbiedt¹. De programmabegroting spreekt van inclusie waarbij het gaat over fysieke en sociale toegankelijkheid los van beperking, gender, geaardheid of levensovertuiging. Ook is er recent ([raad 9 november 2022](#)) de motie Inclusie agenda aangenomen in de raad waarin het begrip inclusie in de breedste zin van het woord wordt gebruikt. Hierin willen we voor alle inwoners van de gemeente Barneveld gelijke kansen zien, los van beperking, gender, geaardheid, levensovertuiging, cultuur en leeftijd. De inclusie agenda die we opstellen voor onze inwoners laat zien dat we ons houden aan het VN-verdrag² dat werkt aan het waarmaken van een inclusievere samenleving. Deze inclusie agenda kunnen we ook voor onze raad zelf toepassen in de praktijk. Omdat volwassenen het beste leren door te oefenen, het te doen, stellen we deze aanpak voor. Waarbij er tevens aandacht is voor ruimte voor leren en het concreter maken door een werkgroep.

4. Effect

a) Effect voor commissie- en raadsleden:

- Hiermee oefenen kan een effect hebben op je eigen huidige normen en beleving van je eigen achtergrond.
- voorbeeldgedrag door volksvertegenwoordigers en bestuurders in de gemeente.
- een vriendelijke, waarderende en inclusieve sfeer in de vergaderingen.
- een opening voor dialoog en cultuur van verbinding in plaats van uitsluiting.
- werkdruk verlichtend voor raads- en commissieleden .

b) Maatschappelijk effect:

- meer inwoners in Barneveld voelen zich aangesproken en gezien.
- lagere drempel voor inwoners om te participeren in onze lokale democratie door begrijpelijke taal te gebruiken.
- inclusief en waarderend leiderschap in onze bestuurscultuur dat uitstraalt naar de inwoners.
- meer verbinding, erkenning voor de enorme diversiteit en minder polarisatie.

5a. Argumenten

- De experimentele aanpak geeft ruimte voor mensen om hieraan te wennen en letterlijk te oefenen. Ons brein heeft tijd nodig.
- Tegelijkertijd gaat er een groep aan de slag om hier meer handen en voeten aan te geven om te kijken wat we dan nodig hebben en te bedenken wanneer we dan tevreden zijn.
- De intentie van de coalitie is, te werken aan inclusiviteit en aandacht voor alle cultuurwaarden. Laten we bij onszelf beginnen.
- De veiligheidsmonitor laat zien dat 9% van de mensen zich gediscrimineerd voelen. Laten we hier iets aan doen.
- Een van de grootste kernen van de gemeente, Voorthuizen, heeft in haar dorpsvisie tolerantie opgenomen. Laat dat een voorbeeld voor ons allen zijn.
- In alle levens- en geloofsovertuigingen wordt er waarde gehecht aan voorbeeld doet volgen en gelijkwaardigheid en 'zien' van alle mensen in al hun diversiteit.

5b. Tegenargumenten/kanttekeningen

Het is een ongebruikelijk voorstel en wellicht wel buiten de comfortzone van de betrokkenen. Dit kan weerstand oproepen.

6. Alternatieve scenario's

- We doen niets als raad. Initiatiefnemers zullen uiteraard alert zijn op niet-waarderende, exclusieve, stereotype of onbegrijpelijke taal.
- We vragen het college met een voorstel te komen.

¹https://www.denederlandsegrondwet.nl/id/vgrnb2er8avw/artikel_1_gelijke_behandeling_en?v=1&ctx=vgrnb2er8avw

²<https://coalitievoorinclusie.nl/vn-verdrag-handicap/wat-is-het-vn-verdrag-handicap/wat-is-het-vn-verdrag/>

7. Proces

Vanaf het moment dat dit initiatiefvoorstel is aangenomen door de raad gaan alle collegeleden, griffieleden, raads- en commissieleden oefenen met inclusief taalgebruik. Voorlopige uitgangspunten voor inclusieve en eenvoudige taal (die veranderd en aangepast kunnen worden door de werkgroep):

- we gebruiken geen woorden die redeneren vanuit wat iemand niet is (niet-westers).
- we gebruiken Nederlander voor iedereen die staatsburger is (en dus niet: statushouders tenzij de wettelijke context - bijvoorbeeld rondom huisvesting - dit vraagt).
- we gebruiken geen woorden die denigrerend opgevat kunnen worden of vanuit hiërarchisch denken komen ('we geven hen een stem' > mensen hebben al een stem!).
- we gebruiken geen onnodige bijvoeglijke naamwoorden die niet-waarderend kunnen worden opgevat (sloeber, sober).
- we gebruiken geen woorden waarmee we mensen tot een 'beperking' reduceren (de blinde, gehandicapte).
- we gebruiken zoveel mogelijk B1 taal: taalniveau B1 staat voor eenvoudig Nederlands. De overgrote meerderheid van de bevolking begrijpt teksten op taalniveau B1. Ook mensen die geen (hoge) opleiding hebben gehad. Een tekst op B1-niveau bestaat uit makkelijke woorden die bijna iedereen gebruikt. En uit korte, eenvoudige en actieve zinnen.
- we werken toe naar heldere samenvattingen van lange documenten zodat de kern voor iedereen helder is.

De uitdaging vanaf nu:

- Iedereen probeert naar eigen macht inclusieve, waarderende en begrijpelijke taal te spreken en schrijven.
- We houden elkaar scherp op het gebruik van inclusieve en eenvoudige taal.
- Elkaar de ruimte geven om te oefenen op een manier waar iemand zich prettig bij voelt.

7. Financiële gevolgen

Geen.

8. Risico's

- Confrontatie met onze eigen normen, stereotypen en vooroordelen kan tot weerstand leiden.
- Om dit experiment te laten slagen, is het wel belangrijk om het onderwerp serieus te nemen.
- Mensen kunnen zich geremd voelen in hun spreken omdat er een gevoel kan ontstaan dat er op hun woorden gelet wordt.

PRO'98,

Eva De Man & Elvia van den Berg

INSPIRATIE bijlage

Voorbeeld huidige taal	Bijvoorbeeld nieuwe taal	Toelichting
Reguliere werkdagen	de dagen die bedoeld worden noemen	Deze zijn voor iedereen anders
Hij	Zij/hij/hen	Hij is niet de norm
Arme sloeber	Iemand met niet genoeg bestaansmiddelen	Nogal denigrerend
Christelijk en neutraal	Levens- en geloofsovertuigingen	Typisch geval van 'othering'
Brandweerman, politieman (etc)	Brandweer Kracht (etc)	Er werken ook vrouwen en non-binaire en transseksuelen bij de brandweer, politie etc.
U begrijpt het niet	Ik leg het blijkbaar niet goed uit	Niet de schuld bij de ander leggen ('othering')
Christelijk onderwijs noemen als voorbeeld	Openbare en op geloofs- en levensovertuiging gebaseerde scholen noemen	Inclusief denken en praten
We hopen en bidden in documenten	we hopen en zoeken inspiratie	Niet iedereen herkent zich in 'bidden'. Natuurlijk mag een ieder vanuit eigen normen dit in spreektaal uiten.
Met # 'man' ..	Met # 'mensen'..	Man is niet de norm
Sober	Doelmatig	Het woord "sober" staat voor "matig" wat kan klinken als "net niet voldoende". In een tekst over een belangrijke maatschappelijke organisatie hoor het woord "sober" niet thuis.
De taal in de begroting en ingewikkelde stukken	Een samenvatting in begrijpelijke woorden Een overzicht van financiële vaktermen en afkortingen	Zodat de raadsleden als lekenbestuur dit gemakkelijk kunnen volgen, net als onze inwoners
Identiteitsgebonden zorg	Zorg op maat of Inclusieve gezondheidszorg	Het gaat namelijk om het afstemmen van de zorg op haar/zijn/hun situatie en die rekening houdt met de diversiteitsaspecten van de betrokkenen.
One man one vote	One person one vote	Man is niet de norm
Afkortingen en vaktermen zonder uitleg gebruiken	Eerste afkorting altijd uitleggen en / of een afkortingenlijst opnemen in het document	Het kost een hoop tijd om de afkortingen na te zoeken. Zeker nieuwe raads- en commissie leden kennen lang niet alle afkortingen waardoor deze categorie meer tijd kwijt is. Ook burgers moeten de documenten en de afkortingen begrijpen.
Lange onnavolgbare zinnen gebruiken in stukken	Eenvoudige woorden gebruiken die iedereen kan begrijpen	Geeft meer werkplezier, minder werkdruk en maakt lokale democratie toegankelijker